

Corneliu Leu

PE ALTARUL REVOLUȚIEI
,

r o m a n

REALITATEA 2013

Corneliu Leu

PE ALTARUL REVOLUȚIEI
-jurnalul unui jurnalist expatriat-
roman

*Reproducerea de pe copertă: CIGOLI (Ludovico Cardi 1559-1613)
„SACRIFICAREA LUI ISAAC” – Galleria Palatina-Florența*

ISBN: 978-973-9025-79-9

Coperta: Tudor Leu și Veronica Ionescu
Tehnoredactare: Veronica Ionescu

REALITATEA 2013

126, Bvd. Dacia București,
Tel: 0311045047; 0344116739:
e-mail: leuc@upcmail.ro

Corneliu Leu

PE ALTARUL REVOLUȚIEI
-jurnalul unui jurnalist expatriat-
- roman-

PE ALTARUL REVOLUTIEI

Este, în ordinea lecturii cronologice, prima carte dintre cele douăsprezece ale ciclului românesc:

1000 DE PAGINI
despre
FAPTELE de arme ale unor civili în
SECOLUL războaielor mondiale
sau ce înseamnă PUTEREA

În ordinea apariției este ultima, încheind scrierea ciclului și adăugându- se la cele apărute anterior:

OCHIUL DRACULUI, SAU CE ÎNSEAMNĂ PUTEREA
HIRSUTUL CEL INCOGNITO
NOAPTE ȘI NOIEMBRIE
GLONȚUL ȘI GÎNDUL
CAP PĂTRAT SAU FAȚA MEDALIEI
PUTEREA
ÎNCEPE POLITICA
ACEASTĂ VIAȚĂ SENTIMENTALĂ
VREMEA ROSTIRII LIBERE
POLITRUCUL
RĂNILE SOLDAȚILOR ÎNVINGĂTORI

CAPITOLUL 1:

rostul marilor puteri

1.

De obicei, Bucureștiul iese din iarnă urât. Crestele lui citadine, adică frontoanele, cornișele, lucarnele și podoabele de acoperiș ale construcțiilor scânteiază vesel în soare, asemenea albului cu luciu dens și consistent din petalele ghiocelului, sau a verdelui crud din frunzele ca niște tije. Dar la rădăcină, acolo unde se ridică din zăpadă, e murdărie, glod amestecat cu gheață și topire de ape noroioase. Pe Calea Victoriei cucoanele poartă blănuri cu spic strălucitor, dar până la gleznele pe care încă nu le arată au șoșoni ca să poată păși pe vârfuri în băltoacele ce se scurg din nămeții topindu-se murdar; iar bărbații cu pălării tari sau căciuli de astrahan, îmbrăcați în negrul subliniat de fularele albe, se stropesc pe pantaloni când galoșii li se-nfundă umezindu-le ghetrele odată cu bastonul care se-nfige în zăpada mânjită de țărână. Altă zăpadă înghețată pe dantelăriile de fier forjat de la balcoane picură trecătorii, pereții parizieni ai clădirilor cu stucaturi umede sau conturate de gheață încep să-și arate cariile cerând reparații; ferestrele cafenelelor care încă se mai aburesc la diferența de temperatură nu pot fi curățate arătând înăuntru peisajul uman tulbure, ca-ntr-un acvariu cu fum; bolțile hanurilor mai au țurțuri sub care e riscant să treci; în spațiul lor se adăpostesc vagabonzi, florărese și alți negustori ambulanti; birjele muscalilor, trăsurile de curte și câte-un automobil zgomotos cu roți subțiri stropesc trecătorii. Și doar zidurile bisericilor de cărămidă în arcuit contur bizntin, cu firide colorate din care privesc sfinții, au o vechime plăcută precum obrajii bătrânilor frumoși. Urmele de zăpadă sunt gri și ruginii arătând că ninsoarea doar acoperă praful Bărăganului, sarea pe care-o aruncă negustorii pe trotuarele din fața prăvăliilor devine o umezeală nisipoasă ca și blana câinilor de pripas, ori șalurile în care se-nfofolesc precupețele alături coșurilor cu marfă, copacii lipsiți de verdeață întind schelete stranii, vitrinele de parter au mărfuri încă înghețate, în vreme ce ferestrele etajelor și acoperișurile fastuoase se bucură de soarele primăvăratec mai mult decât foiala din stradă, iar pe hornurile înalte, fumul nebătut de vânt se ridică în albe linii subțiri parcă menite a contura cerul

dintre turlile cu cruci și lanțuri de clopoței care se tot ridică până pe zarea orașului.

Așa că, mai plăcut lucru nu e să te plimbi, ci să privești de la înălțimea unor asemenea ferestre de unde, apărat de căldura încăperii, apreciezi liniștit mișcarea și culorile străzii. Ca și depărtările orașului în amestecul lui de mahalale cu grădini și clopotnițe și magazii sau mori cu acoperișuri înalte între turnurile de apă și cârduri de ciori care-și iau zborul tulburând seninul cerului în prevestirea unei ultime ninsori aducând zăpada mieilor. Cum făceam și eu în clipele de răgaz bucurându-mă că ferestruica din calcanul mansardei unde se afla telegraful redacției dădea numai pe jumătate spre turla bisericii Sărindar. Oblic, îndoind puțin gâtul, privirile îmi depășeau colțul de acioaie al acesteia și se puteau îndrepta până spre Academiei, oprindu-se în depărtare pe o altă turlă, ce se ridica tocmai la biserica Enei. Sau, dacă-mi coboram direcția privirii spre intersecția de la Capșa, perspectiva mea plonja exact pe locul de foială mondenă al Bucureștilor, unde se petreceau cele mai de bon ton evenimente ale faptului divers din capitala regatului.

Oricât de îngustă și cu acces prin scărița întortocheată, încăperea asta din marginea podului, unde ajung sârmele de la telegraful completat treptat cu centrala telefonică, e un loc deosebit și plin de soarele ce lovește dispre răsărit dimineața, fapt pentru care îi eram deosebit de recunoscător patronului care mă scosese din aburul de plumb al atelierelor unde, tânăr tipograf fiind, ajunseseam a mă îmbolnăvi de saturnism. Mai ales că ne lăsa, pe mine și pe cei cu care mă ajutam, să ne avem aproape de acolo și câte un cotlon de culcuș, în schimbul obligației de a supraveghea mereu centrala, a descifra telegraful și a arunca transcrierile mesajelor urgente pe tubulatura de burlane ce traversează etajele ajungând să le scuipe direct pe masa secretarului de redacție.

Era om întreprinzător și de gândire modernă patronul, ca dovadă că, după „Universul” lui Cazzavilan, ajunsese să ridice în București un al doilea palat de presă, și mai modern, copiat după clădirea lui „Figaro” de la Paris. Eu, pe lângă faptul că îi eram recunoscător și pentru că mă ajutase să ajung telegrafist scăpându-mă de boala profesională din tipografie, îl admiram sincer și, la agapele lor, ale tipografilor, îi recitam versurile. Versurile de tinerețe ale patronului nostru, când el fusese la fel de revoluționar cum erau acum alții care ne ademeneau și ne vorbeau la cercurile „României muncitoare”.

Așa făcusem și recent, în a treia zi de Crăciun când, ca de obicei, aducându-ne la lucru pentru o ediție mai scurtă, care doar prefața cea masivă, în două sau chiar trei fascicule ce se tipărea incluzând și calendarul pentru anul nou, generos ca-ntotdeauna, patronul Constantin Mille scurtase ziua de lucru dând bal adevărat: Cu mâncare și băutură pentru toată lumea adunată-n marele hol art-nouveau sau jugendstil, între pereții din faianță verde de Meissen și afișe colorate arătând performanțele tipografiei montate în arhitectura modernă, ca și prin sălile luminate tot modern, sub abajururi verzi, ale secretariatului, documentării, expediției, vânzărilor, până la cantină, ca să aibă parte de petrecere fiecare, de la șefi, la condeieri și la tipografi, de la vedetele cu mare semnătură până la ultimul ampoliat din gazetăria modernă care se făcea în redacția cu care se mândrea și, într-adevăr, avea motive.

Fiindcă acel început de secol perpetuase în București, ca și moda din arhitectură nouă, folosind materiale moderne, revoluționate tehnic, și moda luării de atitudine sonoră în cercuri mai mult sau mai puțin socialiste, cercuri pentru emancipare generoasă sau pentru combatere anarhică, favorizând voci mereu noi, care deseori își schimbau direcția politică, făcând carieră prin proteste încă romantice, în fața previziunilor malthusiene care cereau restricții pentru poporul simplu ce se-nmulțea necugetat, favorizând astfel măsuri de reprimare din partea guvernanților. Iar versurile pe care le-nvățasem eu, cândva, fără să știu dacă erau ele nemaipomenite ca scriitură, sau era nemărginită admirația mea pentru Mille, aveau patos. Pentru aspirațiile noastre, ele sunau cum nu se poate mai bine chiar dacă, după ce unii invidioși sau cine știe cu ce fel de interese l-au exclus de la conducerea socialistă, patronul se rupsesse de mișcarea pentru care, în tinerețe, în mod invers, fusese exclus din facultate. Dar după modul cum se purta el cu angajații, ca echipă bine încheagată, politicele nu prea contau. Și fostul poet al celor răsculați, marele patron de astăzi care preluase de la Beldiman ziarul potrivit dinastiei de Hohenzollern, pe frontispiciul căruia scria: „*Să te feresci, Române!, de cuiu strein în casă*”, m-a îmbrățișat când am început să recit ceea ce el publicase, ehe, la 1881!

Între timp, el devenise un altul și ca avere și ca scriitură, închegând tocmai în anul care se încheia o veritabilă operă de proză cu un roman, multe nuvele și două volume masive din ai săi „*Letopiseți*”, dar nu se dezicea nici de volumul din tinerețe, al căruia titlu era, nici mai mult nici mai puțin decât „*Caietul roșu*”:

Ați zis-o: dreptul vostru e legea grea a firii.
Ați zis-o: e de față Malthus cu-ai lui adepți:
În lupta pentru viață, la masa fericirii,
N'au loc copiii noștri; ați zis-o și-o ziceți.

Ați zis-o: cel mai tare triumfă totdeauna,
A pumnului domnie de sus și până jos,
Progresul stă în luptă și una câte una
Iluziile voastre cădea-vor sgomotos...

Sala înaltă, cât două niveluri de construcție, urmând pe partea dreaptă înălțimea etajată a rotativei și având doar pe stânga tavanul coborât la arcadele de mezanin ale birourilor ingenios înșirate - ca și cum arhitectul s-ar fi jucat cu repetarea la infinit a geamurilor - birouri unde-și scriau articolele faimoase și temute semnături, vibra de glasul meu care se avânta din pieptul pe care mă-nvățasem să-l port gol, în cămașa descheiată, ceea ce-mi dădea un aer revoluționar, de june cu păru-n vânt. El făcea să se propage rezonanța, și ea revoluționară a versurilor, în vreme ce frumosul bărbat de succes care era patronul, continuând moda aceluia fost „fin de siècle” care dădea elegantă prestanță vârstei sale mijlocii, înălța paharul spre toți, pe deasupra ghirlandelor ca niște lanțuri de hârtie colorată cu care papetarii împodobiseră locul petrecerii. Apoi a ciocnit cu mine și cu maestrul care mă-mpinsese în față, om la care citeai autoritatea de lider ce dirija asemenea momente:

- Nu vă lăsați, Axinte; i-ai luat și p-ăștia tineri!...

- Nu i-am luat eu; vin ei – se fălea Axinte ca și cum i-ar fi dat o lecție – Uite, chiar și ăsta micu, că mi-e neam; și m-am trezit cu el acolo, adus de altul!

- Sunt tineri; îi mai puteți păcăli câte puțin.

Iar acela, ciocnind, parcă-l consola vorbind pe sub mustață:

- Tu nu erai tânăr, patroane, când scriai asta?!

- Eram tânăr și știi prea bine cât de cinstit credeam, că ești mai mare decât mine; din toată inima credeam.

- Dacă rămâneai printre ai noștri, poate ai mai fi crezut și astăzi!

- Poate! Nu zic nu. Voi sunteți curați și-aveți nevoile voastre pe care le slujesc și-acuma; știi prea bine, Axinte...

- Cum să nu știu!... Cine-ți culege articolele, cine-ți înțelege scrisul?!

- Băieții ăștia tineri, cum eram noi cândva; ăștia mi-l înțeleg, nu numai la caligrafie – îl tachină Mille văzându-se că o făcea în